

29.3.2019

Energiavirastolle, Gasum Oy:lle

Viite: Lausuntopyyntö siirron maksuista

Suomen kaasunsiirtoverkoston tariffisto 1.1.2020 alkaen

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto koskien maakaasun siirron hinnoittelua (nk entry- ja exit kapasiteetti). Esitämme lausunrossamme kannat sekä Gasum Oy:n että Energiaviraston esittämiin tariffeihin.

Neste Oyj (Neste) on Suomen suurimpia kaasun käyttäjiä. Yhtiö hyödyntää kaasua sekä energiantuotannossa että raaka-aineena. Merkittävänä maakaasun loppukäyttäjänä Neste haluaa lausua seuraavaa:

Tausta ja lähtötiedot

Lausuntopyynnön mukana Gasum Oy (Siirtoverkonhaltijan roolissa) on toimittanut taustamuistion koskien Suomen entry- ja exit-kapasiteetin määräytymistä. Taustamateriaali on siirtoon kohdistuvien kustannusten, siirtoverkon arvon ja taustalla olevan TSO:n taserakenteen sekä sallitun tuoton osalta yleispiirteinen, eikä anna toiminnanharjoittajalle mahdollisuutta kokonaisvaltaisesti arvioida kustannusten taustaa. Siirtoverkonhaltijan tulisi julkistaa esitettyjen tariffien perusteet myös näiltä osin.

Kuten suullisessa kuulemistilaisuudessa 15.3.2019 tuli esiin, Siirtoverkonhaltija ei tarjoa, toisin kuin sähkömarkkinoilla, informaatiota koko Suomen kaasun siirrosta toiminnanharjoittajille. Tämä vaikeuttaa kykyä arvioida siirron kustannuksia ja asettaa toiminnanharjoittajat eriarvoiseen asemaan, koska nykyisellä monopoliasemassa olevalla myyjällä kyseiset tiedot ovat käytettävissään. Tämän takia sekä vuoden 2018 että kuluvan vuoden siirtotiedot tulisi julkaista viivytyksettä.

Siirtokustannusten kokonaistaso sekä jakauma

Neste on pyrkinyt käytettävissä olevin tiedoin arvioimaan tasaisen teollisuuskuluttajan siirtokustannusten kehittymistä nykytilanteesta uuteen ehdotettuun malliin. Näyttää, että tasaisen kuluttajan, joka kuormittaa verkkoa suhteellisesti vähiten, kustannukset eivät laske nykyiseen tilanteeseen verrattuna. Edellinen siitä huolimatta, että Siirtoverkonhaltija on ainakin käsityksemme mukaan toteuttamassa toimenpiteitä, joilla kaasun siirron kustannuksia on tarkoitus alentaa kokonaisuutena.

Siirtoverkonhaltija ei ole esittänyt selkeitä perusteita sille, miten kertoimet pitkien ja lyhyiden kapasiteettituotteiden välillä on määritetty, eikä myöskään vaikutusarvioita, mitä erilaisten kertoimien valinta aiheuttaisi. Nesteen käsityksen mukaan kertoimet ovat alhaisemmat, kuin tällä hetkellä, nimenomaan talvikauden osalta.

Exit-tariffi on nykyistä tariffijärjestelmää yksinkertaisempi rakenteeltaan, mikä on positiivinen asia.

Kapasiteetin ylitysmaksuksi on esitetty kolme kertaa päivän sisäisen kapasiteetin hinta. Ylitysmaksu sinänsä on perusteltu, koska se ohjaa toimijoita varaamaan kapasiteettia tarvettaan varten, mutta nyt esitetty taso on kohtuuttoman korkea. On mahdollista, että liian korkea ylitysmaksu ohjaa toimijoita itsenäisen toiminnan sijasta suurempien toimijoiden palveluiden piiriin, mikä ei välttämättä edistä markkinan kehitystä.

Tasekaasu

Esitetty tasekaasun hinnoittelumalli on monimutkainen. Yksinkertaisempaan vaihtoehtona voisi olla yksihintajärjestelmä (jossa tasekaasulle määräytyy yksi kauppahinta, jolla toimijat joko ostavat tai myyvät kaasupäivänä kaasua) ja pieni tasekaasun kauppamaksu kattamaan kaupan ylläpidon kustannuksia.

Koska neutraalin maakaasun hinnan muodostumisesta ja markkinoiden likviditeetista ei ole kokemusta, olisi syytä asettaa neutraalille kaasun hinnalle katto sähkömarkkinoiden toimintamallin tapaan.

Muita havaintoja

Siirtoverkonhaltijan tulisi tukea mahdollisuuksia käyttämättä jäävän siirtokapasiteetin jälleenmyyntiin. Tämä edistää markkinan toimivuutta ja mahdollistaa yksittäisten toimijoiden itsenäisen toiminnan markkinoilla. Kapasiteetista tulisi olla mahdollista käydä kauppaa myös kaasupäivän aikana. Kuten suullisessa kuulemistilaisuudessa tuli esiin, kapasiteettia tulee olla mahdollisuus myydä osissa. Esimerkiksi käyttämättömästä vuosikapasiteetista markkinatoimijan pitää pystyä siirtää päivätuote toiselle markkinatoimijalle.

Baltic Connectorille suunniteltu nominoinnista poikkeamismaksu on kannatettava, koska se hillitsee mahdollista kapasiteetin turhaa nominointia.

Suullisessa kuulemistilaisuudessa tuli esiin toimijoiden arvioita Liettuan ja Latvian välisen rajan entry-exit maksujen mahdollisista haitallisista vaikutuksista markkinoiden toimivuuteen. On tärkeää, että Siirtoverkonhaltija ja Energiavirasto arvioivat mainittuja vaikutuksia ja pyrkivät osaltaan edistämään markkinaesteiden kustannustehokasta poistamista.

Kunnioitavasti,

Jussi Hintikka
energiajohtaja, Öljytuotteet
050-4584799